

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Іздрік, Казарін, Кадирова та інші. Оголосили лавреатів Шевченківської премії 2025. – Тетяна Пушнова](#)

[Музична номінація Шевченківської премії може розширитися, щоб окремо відзначати виконавців і композиторів: Нищук. – Поліна Горлач](#)

[УКФ і 3 ОШБр спільно відкривають грантовий лот: що там буде і коли він запрацює. – Олег Челяк](#)

[УАКТАК скасував концерти в Європі: через нові правила Мінкульту артиста не випустили за кордон](#)

[Винничука виключили з Українського ПЕН після сексистської колонки. – Анастасія Большакова](#)

Митці на фронті

[Музикант-воїн Олександр Положинський випустив трек «Де ідуть бої». – Альона Мишакова](#)

До дня народження Т. Шевченка

[Довженко-Центр презентував колекцію «Шевченкіана у кіно». – Дар'я Тарасова](#)

[На радіо «Культура» відбудеться прем'єра радіовистави «Ваш Тарас Шевченко». – Оксана Наумова](#)

[Поезію Тараса Шевченка вперше переклали бенгальською мовою](#)

[У Києві презентують рідкісне видання «Кобзаря», знайдене серед макулатури \(ФОТО\). – Микита Кишиневський](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[«Інтерньюз-Україна» запустила соціальну кампанію «ДезАут». – Валерія Буняк](#)

[«Луганьмедіа»: друкована пропаганда радянського взірця. – Ірина Семенюта](#)

[Заступниці директора окупаційного медіахолдингу «Луганьмедіа» оголосили підозру. – Роман Мельник](#)

[«Глобалісти атакують». російська пропаганда – про зупинку військової допомоги США. – Леся Бідочко](#)

Медіа

[На окупованих територіях, на жаль, все менше потреби в українських медіа, –](#)

[Ганна Мурликіна. – Юлія Лавришин](#)

[«Виживуть лише гнучкі»: Любов Раковиця про припинення американських грантів для медіа. – Юлія Лавришин](#)

[Світлана Остапа: Держава має бути зацікавлена в збереженні релокованих медіа. – Юлія Лавришин](#)

Мовні питання

[Блогер Андрій Шимановський: Усіх порушників закону про мову треба відправляти на мовні курси. – Богдан Боднарук](#)

Благодійність

[Василь Вовкун передасть свою Шевченківську премію на закупівлю дронів для ЗСУ. – Роман Мельник](#)

Міждисциплінарні практики

[Невипадкові випадковості: про що виставка «Випадкові події». – Анастасія Никифорова](#)

[Зустріч Лесі Українки та Фридерика Шопена: у Луцьку презентували музично-літературний проєкт. – Тетяна Маркопольська](#)

Театр

[У Луцьку труппа Херсонського обласного театру ляльок показала виставу «Чорний півень». – Тетяна Маркопольська](#)

[«П'єси про війну не замовляють». Драматург Олег Михайлов про театри в Харкові, роль сучасної драми та ревізію класики. – Юлія Лінник](#)

Музика

[«Letters and Notes». Музика Грабовського на Ukrainian Contemporary Music Festival. – Вікторія Майсун](#)

[«Євробачення-2025»: гурт Ziferblat представив конкурсну версію пісні «Bird of Prau». – Поліна Горлач](#)

[Саша Чемеров та «Культурний десант» присвятили пісню дружинам загиблих військових. – Микита Кишиневський](#)

Візуальні мистецтва

[У Баку відкрилася виставка «Я і ковчег, Я і потоп всесвітній» українського куратора Костянтина Дорошенка про роль людини у світі. – Дар'я Тарасова](#)

[Ентузіаст східного відчаю: виставка Віталія Матухна в Малій галереї. – Олексій Мінько](#)

[Лист до Аліни Клейтман: «Жахливий кінець чи жахіття без кінця» у The Naked Room. – Світлана Лібет](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Українська документальна стрічка «Місія 200» здобула гран-прі міжнародного кінофестивалю в Ризі. – Анна Коваленко](#)

[«Доведеться затриматися в кінематографії». Художник Слава Леонтєв розповідає, як створювали номінанта на «Оскар» «Порцелянову війну». – Тетяна Пушнова](#)

[«Порцелянова війна»: акт вишуканого спротиву. – Дмитро Десятерик](#)

[Докфільм Олега Сенцова «Реал» тепер доступний онлайн. – Ропасва Жанна](#)

Просвітництво

[В університетському коледжі Лондона запустили подкаст The Ukraine Shelf](#)

Література. Книговидання

[Заснували видавництво, що спеціалізуватиметься на книжках іспанською](#)

Музейна справа

[Українські музеї та організації зацифрують понад 230 тисяч експонатів. – Микита Кишиневський](#)

[Українські архіви: документування шкоди від російської збройної агресії. – Ірина Назарчук](#)

[З купола храму Києво-Печерської лаври зняли хрест: у заповіднику пояснили причину. – Анна Коваленко](#)

[У Львові презентували віртуальний музей Романа Шухевича. – Андріана Стахів](#)

Читання

[Вдруге відбудеться Національний тиждень читання поезії: вже відома тема події. – Ропасва Жанна](#)

[В Івано-Франківську відкриють центр промоції читання](#)

Міжнародне співробітництво

[Нові українські книжкові полиці з'явилися у шести країнах](#)

[Американські актори та лауреат ВАФТА Олександр Рудинський згадали українців, які вписали свої імена в історію «Оскара»](#)

Загальні питання

Іздрик, Казарін, Кадирова та інші. Оголосили лавреатів Шевченківської премії 2025. – Тетяна Пушнова

Література: Ю. Іздрик за книгу поезій «Колекція». Літературознавство та мистецтвознавство: не присуджено. Публіцистика і журналістика: П. Казарін за проєкт «Публіцистика воєнного часу на „Українській правді”». Музичне мистецтво: дві премії отримали Б. Півненко за концертні програми 2019–2024 та О. Шимко за «Вирій» – сакральну містерію для мішаного хору та симфонічного оркестру. Театральне мистецтво: В. Вовкун за оперу «Лис Микита», балет «Тіні забутих предків» та театральну кантату «Псалми війни». Кіномистецтво: О. Санін, С. Михальчук і А. Загайкевич за повнометражний фільм «Довбуш». Візуальне мистецтво: Ж. Кадирова за виставку «Траєкторії польотів». Декоративно-прикладне мистецтво: В. Карпець-Єрмолаєва, А. Пікуш, М. Пікуш та Н. Рибак за мистецький проєкт «Петриківський розпис: на захисті ідентичності». Докладніше:

<https://life.prawda.com.ua/culture/hto-zdobuv-shevchenkivsku-premiyu-2025-306846/>

Музична номінація Шевченківської премії може розширитися, щоб окремо відзначати виконавців і композиторів: Нищук. – Поліна Горлач

В ефірі Українського радіо голова Шевченківського комітету Є. Нищук розповів, що зараз комітет обговорює можливість створити дві окремі номінації, щоб окремо нагороджувати «виконавство та авторство». Він додав, що цьогоріч вдалося відзначити у категорії «Музичне мистецтво» композитора О. Шимка та скрипальку Б. Півненко, оскільки не було достатньо голосів у номінації «Літературознавство». «Цей принцип мав би бути не ситуативним, а загальним. Хоча ми розуміємо, що це фактично додаткова номінація, а отже, додаткові кошти», – зазначив Нищук. Голова комітету також поінформував, що у процедуру премії впроваджено й інші зміни, які невідомі широкому загалу. Зокрема, у першому турі члени комітету тепер голосують таємно, «щоб потім не було образ від різних митців, хто як голосував». Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/966715-muzicna-nominacia-sevcenkivskoi-premii-moze-rozsiritisa-sob-okremo-vidznacati-vikonavciv-i-kompozitoriv-nisuk/>

УКФ і 3 ОШБр спільно відкривають грантовий лот: що там буде і коли він запрацює. – Олег Челяк

Український культурний фонд у співпраці з Третьою окремою штурмовою бригадою запускають грантовий лот «Культурний штурм» у межах програми «Культура під час війни», який націлено на висвітлення мілітарної свідомості за допомогою мистецьких проєктів. Подача заявок відкриється 10 березня. Конкурс «Культурний штурм» матиме три етапи. Спершу ідеї проєктів пройдуть пітчінг творчої ради ЗСУ, опісля відібрані проєкти матимуть навчальні тренінги, вже на останньому етапі їх оцінюватимуть за методикою УКФ. Проєкти мають бути присвячені мілітарній ідентичності. Це можуть бути: артоб'єкти, аудіозаписи синглів, виставки, відеоблоги, телепередачі, вистави, подкасти, відеоісторії, мурали, VR/AR-інсталяції, мистецькі акції. Всього на

програму виділять 5 млн гривень, а діапазон грантової суми – 200 000–400 000 гривень. Голова наглядової ради УКФ Н. Кривда підкреслила, що запуск «Культурного штурму» є одним із проявів співпраці між 3 ОШБр і УКФ у межах підписаного меморандуму про співпрацю. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/964851-ukf-i-3-osbr-spilno-vidkrivaut-grantovij-lot-so-tam-bude-i-koli-vin-zapracue/>

УАКТАК скасував концерти в Європі: через нові правила Мінкульту артиста не випустили за кордон

Популярний український співак УАКТАК оголосив про перенесення концертів за кордоном. Зокрема, він повинен був виступити у Бухаресті, Кошице та Будапешті 8, 10 і 11 березня відповідно. Докладніше:

<https://vyzhivka.rayon.in.ua/news/788780-yaktak-skasuvav-kontserti-u-evropi-cherez-novi-pravila-minkultu-artista-ne-vipustili-zakordon>

Винничука виключили з Українського ПЕН після сексистської колонки.
– Анастасія Большакова

Виконавча рада Українського ПЕН виключила з організації письменника Ю. Винничука. Причиною став текст «Була колись розпусна епоха» як реакція на відсторонення від роботи викладача Львівського національного університету Франка, звинуваченого у домаганнях, Й. Лося. Цей випадок став першим прецедентом виключення одного з членів Українського ПЕН з моменту його заснування у 1989 році. За словами представників Виконавчої ради, публічні висловлювання письменника суперечать цінностям Українського ПЕН та шкодять його репутації. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/yuriya-vinnichuka-vignali-z-ukrajinskogo-pen-pislya-skandalnoji-kolonki-306819/>

Митці на фронті

Музикант-воїн Олександр Положинський випустив трек «Де ідуть бої».
– Альона Мишакова

Музикант і військовослужбовець, екслідер гурту «Гартак» О. Положинський презентував нову пісню під назвою «Де ідуть бої». Докладніше:

<https://zahid.espresso.tv/novyny-lucka-muzikant-voin-oleksandr-polozhinskiy-vipustiv-trek-de-idut-boi>

До дня народження Т. Шевченка

Довженко-Центр презентував колекцію «Шевченкіана у кіно». – Дар'я Тарасова

З нагоди 211-ї річниці від дня народження українського письменника, живописця і мислителя Довженко-Центр виклав колекцію «Шевченкіана у кіно» з трьома різними втіленнями образу Т. Шевченка на екрані. Це три стрічки 1926-го, 1951-го та 1964 років. Докладніше:

<https://espresso.tv/kino-dovzhenko-tsentr-prezentuvav-kolektsiyu-shevchenkiana-u-kino>

На радіо «Культура» відбудеться прем'єра радіовистави «Ваш Тарас Шевченко». – Оксана Наумова

10 березня в ефірі радіо «Культура» звучатиме радіовистава «Ваш Тарас Шевченко», створена на основі листування Тараса Шевченка з Пантелеймоном Кулішем, Марком Вовчком та Михайлом Максимовичем. Докладніше:

<https://stv.detector.media/radio/read/8793/2025-03-07-na-radio-kultura-vidbudetsya-premiera-radiovystavy-vash-taras-shevchenko/>

Поезію Тараса Шевченка вперше переклали бенгальською мовою

До 211-ї річниці від дня народження Т. Шевченка в Індії вийшов перший переклад його поетичної збірки бенгальською мовою. Про це перекладачка Мрідула Гош повідомила на своїй фейсбук-сторінці. Видання вийшло друком у видавництві Ядавпурського університету (Jadavpur University Press), воно ілюстроване картинами самого Шевченка. Передмову до збірки написали історик С. Плохій і 3-й президент України В. Ющенко. Докладніше:

<https://chytomo.com/poeziiu-tarasa-shevchenka-vpershe-pereklaly-benhalskoiu-movoju/>

У Києві презентують рідкісне видання «Кобзаря», знайдене серед макулатури (ФОТО). – Микита Кишиневський

У Києві в книгарні «Сенс» на Хрещатику з 7 по 16 березня експонується рідкісне видання «Кобзаря» Т. Шевченка, датоване 1939 роком. Книгу знайшли серед російських видань, які принесли на благодійність. Згодом видання передадуть на реставрацію та зберігання у Національний музей Тараса Шевченка. Докладніше:

<https://shotam.info/u-kyievi-prezentuiut-vydannia-kobzaria-nad-iaким-pratsiuvaly-tychyna-ta-ryl'skyi-foto/>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

«Інтерньюз-Україна» запустила соціальну кампанію «ДезАут». – Валерія Буняк

Кампанія покликана допомогти українцям стати більш стійкими до дезінформації та розвинути критичне мислення. Згідно з КМІС, 71% опитаних українців вважає російську пропаганду в соцмережах реальною загрозою. Це один із ключових інструментів гібридної війни росії проти України. «Україна найбільше у світі страждає від зовнішньої дезінформації та маніпуляцій. Це підтверджує дослідження Європейської служби зовнішніх справ: у 2023-му з понад 480 інфоатак 160 були направлені проти України. У цих умовах медіаграмотність – не просто корисна навичка, а питання нашого фізичного виживання. Саме тому ГО „Інтерньюз-Україна” запустила кампанію „ДезАут”, яка навчить українців не вестися на маніпуляції», – сказав голова правління ГО «Інтерньюз-Україна» К. Квурт. Кампанія триватиме до липня 2025 року в онлайн- та офлайн-форматах. Так, навесні в чотирьох обласних центрах України відбудуться тематичні виставки зі «спортивними станціями» – зонами, де учасники виконуватимуть вправи з фактчекінгу. Окрім цього, в серії дописів у соцмережах, відео, статтях і подкастах команда поділиться прикладами

маніпуляцій та пояснить, як відрізнити згенерований штучним інтелектом контент від справжнього, де шукати перевірені джерела та чому небезпечно залишатися у своїй «інформаційній бульбашці». Усі матеріали можна буде переглянути на сторінках організації у фейсбуці та інстаграмі за гештегом #ДезАут. Соціальна кампанія «ДезАут» є частиною проєкту «Зміцнення правдивості, прозорості та демократії для протидії дезінформації», який ГО «Інтерньюз-Україна» втілює за підтримки уряду Канади. В його межах уже провели навчальні воркшопи для сотні регіональних журналістів та експертну конференцію, а також запустили клуби медіаграмотності в 12 містах. Докладніше:

<https://ms.detector.media/trendi/post/37633/2025-03-07-internyuz-ukraina-zapustyla-sotsialnu-kampaniyu-dezaut/>

«Луганьмедіа»: друківана пропаганда радянського взірця. – Ірина Семенюта

Медіахолдинг «Луганьмедіа» було створено окупаційною владою Луганщини за рік до повномасштабного вторгнення, тоді він охоплював 15 друківаних видань. За роки великої війни кількість газет, яку видає холдинг, зросла майже вдвічі – в захоплених після 2022 року містах окупанти створювали нові газети або захоплювали й переробляли українські видання. Керівництво холдингу напряду отримує вказівки від «міністерства цифрового розвитку, зв'язку та масових комунікацій» у Луганську, яке очолює росіянин А. Єршов. Авторка аналізує контент газет, що входять до медіахолдингу «Луганьмедіа», та розповідає, хто ці газети створює. Докладніше:

<https://ms.detector.media/propaganda-ta-vplivi/post/37641/2025-03-10-luganmedia-drukivana-propaganda-radyanskogo-vzirtsya/>

Заступниці директора окупаційного медіахолдингу «Луганьмедіа» оголосили підозру. – Роман Мельник

Служба безпеки України заочно повідомила про підозру заступниці директора окупаційного медіахолдингу «Луганьмедіа», яка веде масовану пропаганду на окупованій території Луганщини. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/238858/2025-03-07-zastupnytsi-dyrektora-okupatsiynogo-mediakholdyngu-luganmedya-ogolosyly-pidozru/>

«Глобалісти атакують». російська пропаганда – про зупинку військової допомоги США. – Леся Бідочко

Про ключові меседжі пропагандистів та анонімних телеграм-каналів за 3–5 березня. Докладніше:

<https://ms.detector.media/propaganda-ta-vplivi/post/37630/2025-03-07-globalisty-atakuyut-rosiyska-propaganda-pro-zupynku-viyskovoi-dopomogy-ssha/>

Медіа

На окупованих територіях, на жаль, все менше потреби в українських медіа, – Ганна Мурликіна. – Юлія Лавришин

На окупованих територіях дедалі більше змінюється склад населення і все менше людей там цікавляться українськими медіа, які вони читали навіть після початку окупації. А українським медіа все важче задовольняти інформаційні потреби цих людей. Про це під час круглого столу на тему «Медіа окупованих територій: як зберегти зв'язок з людьми», який 6 березня відбувся в Media Center Ukraine, сказала журналістка та координаторка проєкту Relocated Media Cluster Г. Мурликіна. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/238887/2025-03-07-na-okupovanykh-terytoriyakh-na-zhal-vse-menshe-potreby-v-ukrainskykh-media-ganna-murlykina/>

«Вживуть лише гнучкі»: Любов Раковиця про припинення американських грантів для медіа. – Юлія Лавришин

З припиненням американських грантів для медіа український медіаринок поринув у чергову кризу. І головне – навчитися переживати такі періоди та не здаватися, упевнена голова ГО ДІІ-Ukraine Л. Раковиця. На її думку, вживуть лише ті медіа, які проявлять гнучкість. Про це вона сказала під час круглого столу на тему «Медіа окупованих територій: як зберегти зв'язок з людьми». Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/238886/2025-03-07-vyzyvut-lyshe-gnuchki-lyubov-rakovytsya-pro-prypynennya-amerykanskykh-grantiv-dlya-media/>

Світлана Остапа: Держава має бути зацікавлена в збереженні релокованих медіа. – Юлія Лавришин

Держава повинна підтримати релоковані медіа в умовах припинення американських грантів, вважає голова наглядової ради Суспільного та заступниця шефредактора «Детектора медіа» С. Остапа під час круглого столу на тему «Медіа окупованих територій: як зберегти зв'язок з людьми». На її думку, ці медіа не втрачають зв'язку зі своєю аудиторією і в майбутньому, після звільнення нині окупованих територій, стануть важливим елементом їх реінтеграції та опорою для української влади в цьому питанні. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/238864/2025-03-07-svitlana-ostapa-derzhava-maie-buty-zatsikavlena-v-zberezheni-relokovanykh-media/>

Мовні питання

Блогер Андрій Шимановський: Усіх порушників закону про мову треба відправляти на мовні курси. – Богдан Боднарук

А. Шимановський почав вести свій відеоблог у 19 років, ще студентом Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені Івана Карпенка-Карого. І перше своє відео, яке популяризувало українську мову, він записав під час коронавірусного карантину. Тоді в нього не було пропозицій зніматися у фільмах або ж серіалах. Тож він вирішив записати відео, в якому у цікавій формі розповісти про українську мову. Згодом ця ідея переросла у мовні курси для тих, хто хоче перейти з російської на українську. На початок весни у Шимановського вже понад 840 тисяч підписників сукупно у всіх соцмережах. В

інтерв'ю відеоблогер розповідає, чому припинив проводити свої мовні курси, про вигорання, хейтерів, ставлення до тіктоку та про становище української мови в Україні під час великої війни. Докладніше:

<https://ms.detector.media/trendi/post/37635/2025-03-08-blogger-andriy-shymanovsky-usikh-porushnykiv-zakonu-pro-movu-treba-vidpravlyaty-na-movni-kursy/>

Благодійність

Василь Вовкун передасть свою Шевченківську премію на закупівлю дронів для ЗСУ. – Роман Мельник

Гендиректор та художній керівник Львівської опери оголосив, що передасть грошову частину нагороди для 24-ї бригади імені короля Данила. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/238905/2025-03-09-vasyl-vovkun-peredast-svoyu-shevchenkivsku-premiyu-na-zakupivlyu-droniv-dlya-zsu/>

Міждисциплінарні практики

Невипадкові випадковості: про що виставка «Випадкові події». – Анастасія Никифорова

1 березня в Українському домі відкрито виставку «Випадкові події» про роль жінок в інноваціях і мистецтві. 10 українських мисткинь і 10 науковиць об'єдналися, щоб дослідити гендерну рівність, зв'язки та взаємодію науки й мистецтва, переосмислити внесок жінок у ці сфери. Жінки сформували пари – інноваторка і мисткиня – на основі спільних тем та інтересів. Таким чином, проєкт спрямовано не лише на створення унікальних інсталяцій, а й на взаємодію та діалог, обмін ідеями й особисте зростання. Мультидисциплінарні проєкти нині стають дедалі популярнішими, бо вони розширюють межі нашого сприйняття інформації. Докладніше:

<https://sensormedia.com.ua/art/nevypadkovi-vypadkovosti-pro-shho-vystavka-vypadkovi-podiyi/>

Зустріч Лесі Українки та Фридерика Шопена: у Луцьку презентували музично-літературний проєкт. – Тетяна Маркопольська

У Волинському обласному театрі ляльок презентовано мистецький проєкт «Леся і Шопен – зустріч геніїв». Захід, присвячений громадській діячці, письменниці Лесі Українці (Л. Косач) та композитору Фридеріку Шопену, проведено 7 березня. Авторкою ідеї проєкту є директорка Луцької музичної школи № 1 імені Фридерика Шопена О. Чуріна. Під час заходу глядачі слухали поезію Косач, її твори також звучали у вокальному виконанні у супроводі з музичними композиціями Шопена на фортепіано, віолончелі та бандурі. У концерті взяли участь студенти та викладачі Волинського фахового коледжу культури і мистецтв імені Ігоря Стравінського, учні Луцької музичної школи імені Фридерика Шопена, концертмейстери, артисти Волинської обласної філармонії, учасники студії «Чудасії», актори та директор Волинського

обласного театру ляльок. Захід відвідав Консул Республіки Польща в Луцьку Марек Войцеховскі. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/788580-zustrich-lesi-ukrainki-ta-friderika-shopena-u-lutsku-prezentovali-muzichno-literaturniy-proekt>

Театр

У Луцьку труппа Херсонського обласного театру ляльок показала виставу «Чорний півень». – Тетяна Маркопольська

До Луцька на гастролі прибув Херсонський академічний обласний театр ляльок. 8 березня на сцені Волинського академічного обласного театру ляльок труппа дала показ вистави «Чорний півень». Режисерка Н. Орешнікова підготувала спектакль за казкою Зоряни Живки. Сценографією займалася І. Кульчицька. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/788652-u-lutsku-trupa-khersonskogo-oblasnogo-teatru-lyalok-pokazala-vistavu-chorniy-piven>

«П'єси про війну не замовляють». Драматург Олег Михайлов про театри в Харкові, роль сучасної драми та ревізію класики. – Юлія Лінник

О. Михайлов народився на Уралі, а з 2010 року живе і працює в Харкові. Вистава «Жираф Монс» за його п'єсою в постановці Харківського театру ляльок виграла театральну премію ГРА. Твори Михайлова ставлять у Львівському театрі Заньковецької, Рівненському театрі ляльок, Сумському театрі Щепкіна та інших театрах. Також його п'єси лягли в основу вистав, що йдуть у Польщі, Естонії, Фінляндії, Казахстані. В інтерв'ю драматург розповідає «про сучасний театральний текст і його мету, про Харків і його складність, про потребу провести ревізію власної культури». Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/dramaturg-oleg-mihaylov-pro-suchasniy-teatr-harkiv-i-sensi-v-tekstah-interv-yu-up-306800/>

Музика

«Letters and Notes». Музика Грабовського на Ukrainian Contemporary Music Festival. – Вікторія Майсун

Цьогоріч на Ukrainian Contemporary Music Festival, що проходить 13–15 березня в Нью-Йорку, прозвучать три твори Л. Грабовського. Докладніше про фестиваль і музику композитора, що буде виконуватися:

<https://theclaquers.com/posts/14765>

«Євробачення-2025»: гурт Ziferblat представив конкурсну версію пісні «Bird of Pray». – Поліна Горлач

До створення оновленої версії долучився саундпродюсер А. Чілібі, який працював над треком «Teresa & Maria» для Alyona Alyona та Jerry Heil, а також над «Stefania» для Kalush Orchestra. Самі музиканти називають внесені зміни у пісню після перемоги у національному відборі «косметичним ремонтом». Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/966695-evrobacenna-2025-gurt-ziferblat-predstaviv-konkursnu-versiu-pisni-bird-pray/>

Саша Чемеров та «Культурний десант» присвятили пісню дружинам загиблих військових. – Микита Кишиневський

Український музикант Саша Чемеров та «Культурний десант» випустили пісню «Місто наречених». Композицію присвячено жінкам, які втратили чоловіків на російсько-українській війні. Докладніше:

<https://shotam.info/sasha-chemerov-ta-kulturnyy-desant-prysviatyly-pisniu-druzhynam-zahyblykh-viyskovykh/>

Візуальні мистецтва

У Баку відкрилася виставка «Я і ковчег, Я і потоп всесвітній» українського куратора Костянтина Дорошенка про роль людини у світі. – Дар'я Тарасова

Простір сучасного мистецтва YARAT представив виставку «Я і ковчег, Я і потоп всесвітній» – міжнародний проєкт, що об'єднує 12 митців з Азербайджану, України, Грузії, Литви, Боснії і Герцеговини та Чехії. К. Дорошенко, член української секції Міжнародної асоціації арткритиків AICA, став першим східноєвропейським куратором, запрошеним YARAT для такої масштабної співпраці. Проєкт зосереджується на сучасному переосмисленні ідей Сеїда Імадеддіна Насімі – азербайджанського мислителя, поета і суфія XIV століття. Його філософія тотожності людини та всесвіту, свободи духу та усвідомлення себе набуває нового значення на тлі глобальних змін – від воєн і міграцій до деколонізаційних процесів та зловживань інформаційними технологіями. Виставка «Я і ковчег, Я і потоп всесвітній» триватиме до 26 жовтня. Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-u-baku-vidkrilasya-vistavka-ya-i-kovcheg-ya-i-potop-vsesvitniy-ukrainskogo-kuratora-kostyantina-doroshenka-pro-rol-lyudini-u-sviti>

Ентузіаст східного відчаю: виставка Віталія Матухна в Малій галереї. – Олексій Мінько

Про виставку «Повторювані цикли або ходіння по колу» В. Матухна, що експонується в Малій галереї Мистецького Арсеналу. Докладніше:

<https://artslooker.com/entuziast-skhidnoho-vidchayu-vystavka-vitaliia-matukhna-v-maliy-halerei/>

Лист до Аліни Клейтман: «Жахливий кінець чи жахіття без кінця» у The Naked Room. – Світлана Лібет

Про виставку «Жахливий кінець чи жахіття без кінця» А. Клейтман, що експонується у Києві. Докладніше:

<https://artslooker.com/lyst-do-aliny-kleytman-zhakhlyvyy-kinets-chy-zhakhittia-bez-kintsia-u-the-naked-room/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Українська документальна стрічка «Місія 200» здобула гран-прі міжнародного кінофестивалю в Ризі. – Анна Коваленко

Міжнародний кінофестиваль документальних стрічок ARTDOCFEST/RIGA оголосив переможців конкурсних програм. Гран-прі отримав фільм «Місія 200» українського режисера В. Сидька, що розповідає про волонтерку з Луцька Т. Потоцьку-Євчук, яка після початку повномасштабної війни займається пошуком і доправленням тіл загиблих українських воїнів до їхніх рідних. Приз за найкращу режисуру отримали українські режисери Т. Дороніцина та А. Литвиненко за фільм «Все повинно жити», в якому розповідається про жінку, котра допомагає пораненим і покинутим на війні тваринам. До складу журі Фестивалю ARTDOCFEST/RIGA увійшли Івар Селецкіс (Латвія), Крістіна Камдесус (Франція), С. Мусаєва (Україна). У конкурсній програмі також було представлено й інші українські картини: «Татова колискова» українсько-румунсько-хорватської команди і режисерки Л. Дяк; «Любий прекрасний коханий» австрійського виробництва режисера Ю. Речинського; «In Limbo» польського виробництва української режисерки А. Максименко. Докладніше:

<https://life.prawda.com.ua/culture/ukrajinska-dokumentalna-strichka-zdobula-gran-pri-kinofestivalyu-v-rizi-306844/>

«Доведеться затриматися в кінематографії». Художник Слава Леонт'єв розповідає, як створювали номінанта на «Оскар» «Порцелянову війну». – Тетяна Пушнова

В український прокат вийшов фільм «Порцелянова війна», який цьогоріч номінувався на звання найкращої документальної повнометражної стрічки від Американської кіноакадемії. Його створили українське подружжя художників з Харкова Ганна Стасенко та Слава Леонт'єв, кримський митець Андрій Стефанов і американські кінорежисер Брендан Белломо, продюсерки Анієла Сидорська, Пола Дюпре Песмен, Камілла Маццаферро, Олівія Анеман. Українські художники прагнули розповісти про війну в Україні. Американські кінематографісти хотіли створити фільм – на початку анімаційний, але згодом – документальний. Українська команда взялася до зйомок, ніколи раніше не маючи досвіду фільмування. Врешті американська команда отримала 500 годин чуттєвого художнього матеріалу, де малесенькі керамічні фігурки, собака, українські військові й цивільні розказують історію російсько-української війни. Режисер зберіг натяк на первісний задум і оживив анімацією візерунки на статуєтках. Один із співавторів картини Слава Леонт'єв в інтерв'ю розповідає про її майбутнє в кінематографії, їхню з Анею майстерню в Криму та його війну. У березні 2022 року Слава приєднався до лав Збройних сил України. Докладніше:

<https://life.prawda.com.ua/culture/intervyu-z-rezhiserom-porcelyanovoji-viyni-slavoyu-leontiyevim-306821/>

«Порцелянова війна»: акт вишуканого спротиву. – Дмитро Десятерик
Схвальний відгук на стрічку. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/03/10/664799_portselyanova_viyna_akt_vishukanog_o.html

Докфільм Олега Сенцова «Реал» тепер доступний онлайн. – Ропасва Жанна

Новий документальний фільм О. Сенцова «Реал» з'явився на українських стрімінгах Takflix, MEGOGO та «Київстар ТБ». Докладніше:

<https://bit.ua/2025/03/dokfilm-olega-sentsova-real-teper-dostupnyj-onlajn/>

Просвітництво

В університетському коледжі Лондона запустили подкаст The Ukraine Shelf

Письменниця та історикиня О. Хромейчук і літературознавець Уям Блекер запустили The Ukraine Shelf, в якому вони розмовляють із провідними авторами, науковцями, інтелектуалами та журналістами про Україну та її місце у світовій історії, культурі й політиці. Подкаст створюють в університетському коледжі Лондона (UCL Institute) у співпраці з Ukrainian Institute London та UCL SSEES, за підтримки British Academy. За словами Хромейчук, ідея подкасту виникла з поєднання цікавості та розчарування: «Цікавості – бо ми віримо, що книги мають силу розширювати наше розуміння України, а сьогодні це потрібно як ніколи. Розчарування – бо щоразу, коли заходиш у книжкову крамницю, бачиш величезні розділи, присвячені багатьом країнам – особливо тим, що мають імперське минуле, – але присутність України там залишається мізерною. Після 2022 року ситуація трохи покращилася, але попереду ще довгий шлях». Подкаст спрямовано на заповнення цієї прогалини – щоб Україна нарешті зайняла своє належне місце в інтелектуальних та культурних дискусіях. Хромейчук розповіла, що у 2023 році вона відвідала велику паризьку книгарню, щоб перевірити, чи є там французький переклад її книжки «La mort d'un frère» («Смерть солдата»), в якій ідеться про загибель її брата Володимира, котрий воював проти росії. Книжка у книгарні була, її розмістили в розділі «російська література». Коли Хромейчук звернула увагу менеджера на цю помилку, той пояснив, що розділ стосується не лише росії як країни, а всієї території, що раніше була під її контролем. «За цією логікою все, що колись перебувало під контролем Російської імперії чи СРСР, має бути на „російській полиці”. Можливо, тоді варто перейменувати цей розділ на „Полицю російського імперіалізму”», – наголошує історикиня. Зрештою, після наполегливих вимог книжку перенесли на стіл новинок. Хромейчук підкреслює: якщо ми не створимо простору для України в книгарнях і бібліотеках, її не буде й на ментальних мапах світу. «Коли політики, журналісти та інтелектуали сприймають найбільшу країну Європи як частину „російської сфери впливу”, це має реальні наслідки», – додає вона. Перший епізод The Ukraine Shelf присвячено Криму. Гостями випуску стали: Рорі Фіннін – професор україністики в Кембриджі, автор книги «Blood of Others: Stalin's Crimean Atrocity and the Poetics of Solidarity», яка досліджує радянські злочини в Криму; Е. Асан – кримськотатарська журналістка ATR і наукова співробітниця

Кембриджа, яка досліджує британські джерела про російську колонізацію Криму після анексії 1783 року. Докладніше:

<https://chytomo.com/v-universytetskomu-koledzhi-londona-zapustylu-podkast-the-ukraine-shelf/>

Література. Книговидання

Заснували видавництво, що спеціалізуватиметься на книжках іспанською

В Україні засновано видавництво «Еспанія», котре спеціалізуватиметься на іспаномовній літературі та книжках з Латинської Америки. Докладніше:

<https://chytomo.com/zasnuvaly-vydavnytstvo-shcho-spetsializuvatymetsia-na-knyzhkakh-ispanskoiu/>

Музейна справа

Українські музеї та організації зацифрують понад 230 тисяч експонатів.
– Микита Кишиневський

Програма Євросоюзу House of Europe відбрала 15 культурних інституцій в Україні, кожна з яких отримає грант до 20 тисяч євро. Ці гроші використають на необхідне обладнання для оцифрування об'єктів, використання хмарних сховищ та консультацій із фахівцями. Загалом на конкурс подали 234 заявки, з яких відбрали 68 проєктів. Переможцями стали 15 інституцій. Державний архів Львівської області оцифрує 150 тисяч найбільш важливих документів 1786–1939 років. Також Державний природознавчий музей у Львові створить копії стародруків зі своєї наукової бібліотеки. Музей Ханенків завдяки гранту зможе створити копії семи тисяч творів європейської графіки XVI–XX століть. В Одесі збережуть у цифровому вигляді неопубліковані архіви Одеського національного художнього музею, предмети Одеського муніципального музею особистих колекцій імені О. В. Блещунова, а також колекцію Одеського археологічного музею. Докладніше:

<https://shotam.info/ukrainski-muzei-ta-orhanizatsii-zatsyfruiut-ponad-230-tysiach-eksponativ/>

Українські архіви: документування шкоди від російської збройної агресії. – Ірина Назарчук

Архіви є невіддільною частиною інформаційного поля держави й суспільства, важливим елементом управління територіями. Як інша культурна спадщина, архіви мають історичну, духовну, матеріальну цінність. Міжнародне гуманітарне право розглядає архіви як культурну цінність, надаючи їм спеціальний статус. Голова Державної архівної служби України А. Хромов і експертка з міжнародного гуманітарного права й захисту культурних цінностей під час війни Н. Хендель роз'яснюють, чому важливо документувати шкоду, завдану українським архівам державою-агресоркою. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/03/09/664393_ukrainski_arhivi_dokumentuvannya.html

З купола храму Києво-Печерської лаври зняли хрест: у заповіднику

пояснили причину. – Анна Коваленко

З купола однієї з церков комплексу Києво-Печерської лаври знято пошкоджений хрест. Елемент архітектурної пам'ятки XVII століття планують відреставрувати та повернути на його місце, повідомили адміністрація національного заповідника та Державна служба з надзвичайних ситуацій у Києві. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/z-kupola-hramu-kiyev-pecherskoji-lavri-znyali-hrest-shcho-trapilosya-306847/>

У Львові презентували віртуальний музей Романа Шухевича. – Андріана Стахів

7 березня у Львівському історичному музеї відбулася презентація віртуального музею головнокомандувача УПА Р. Шухевича. У такий спосіб, поки невідомі дати відновлення музею реального, ознайомитися з будинком, який став останнім прихистком героїчного українця, зможуть усі відвідувачі сайту Історичного музею. Адже саме на його базі і працюватиме віртуальний варіант. Як розповів директор Львівського історичного музею Р. Чмелик, спонсорами створення віртуального музею генерал-хорунжого стали компанії Ерат та Skeiron, а також Фонд П. Порошенка, який ще в перші дні після руйнування музею Шухевича пожертвував 100 тисяч гривень для його відновлення. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/suspilstvo-u-lvovi-prezentovali-virtualniy-muzej-romana-shukhevicha>

Читання

Вдруге відбудеться Національний тиждень читання поезії: вже відома тема події. – Ропасва Жанна

Український інститут книги вдруге організовує Національний тиждень читання поезії, який триватиме з 17 по 23 березня. Цьогорічна тема – «Пісня тисячі голосів». Особливий акцент зроблено на проєкті «Мистецтво пам'яті», який курує поетка, парамедикіня та ветеранка О. Герасим'юк. Його присвячено комеморації загиблих авторів, а кульмінацією стане створення «Ритмів пам'яті» – відеопроєкту, де їхні вірші читатимуть професійні актори й поети. Докладніше:

<https://bit.ua/2025/03/vdruge-vidbudetsya-natsionalnyj-tyzhden-chytannya-poeziyi-vzhe-vidoma-tema-podiyi/>

В Івано-Франківську відкриють центр промоції читання

Програма популяризації читання «Текстура» оголосила про відкриття центру промоції читання в Івано-Франківську. Простір буде розташовано в інноваційному центрі «Промприлад», на другому поверсі приміщення, де вже працює книгарня «Сенс». Відкриття заплановане на травень, а площа центру складе 272 м². У просторі створять декілька тематичних зон: читальню з вільним доступом до українськомовної та англomовної літератури, а також мистецьких видань; аудіовітальню, де відвідувачі зможуть слухати аудіокнижки; подієвий майданчик для лекцій і зустрічей з українськими та іноземними письменниками

й культурними діячами; простір для зустрічей, який буде доступним як для дорослих, так і для дітей; окрему зону з тематичною літературою для наймолодших. Програму «Текстура» було створено в межах платформи «Тепле місто» у 2022 році. За 3 роки діяльності команда проєкту: провела дві літературні резиденції імені Олега Лишеги для письменників і перекладачів; започаткувала книжковий клуб для дорослих; організувала два сезони читацьких клубів для дітей і підлітків; провела 45 публічних подій з культурними діячами з України, Польщі та Боснії; створила читацькі щоденники для різних вікових груп. Концепція центру промоції читання зародилася ще на етапі створення «Текстури». У 2023 році команда запустила пілотний проєкт – «Міську читальню» на Промприладі, яка працювала три місяці. «Цей досвід підтвердив, що у містян є запит на простір для читання, культури та спілкування. Тому зараз ми працюємо над фіналізацією проєкту, ремонтом і пошуком меценатів», – додають в організації. Щоб завершити облаштування простору, «Текстура» шукає підтримки від меценатів та бізнесів. Докладніше:

<https://chytomo.com/v-ivano-frankivsku-vidkryiut-tsentr-promotsii-chytannia/>

Міжнародне співробітництво

Нові українські книжкові полиці з'явилися у шести країнах

У лютому 2025 року українські книжкові полиці відкрито у Греції, Фінляндії, Угорщині, Польщі, Марокко та Португалії. Про це повідомила перша леді України О. Зеленська на своїй фейсбук-сторінці. «П'ятдесят п'ять тисяч книжок на 230 українських книжкових полицях у 54 країнах і штаб-квартирі ЮНЕСКО. Так охоплює світ наш проєкт із поширення українського слова», – написала Зеленська. Чотири нових полиці відкрито у Греції – у Центральній бібліотеці міста Верія, Центральній бібліотеці міста Катеріні, Центральній муніципальній бібліотеці міста Неа-Муданья та волонтерському центрі для українських мам та дітей Піос міста Переа. Окрім того, Зеленська зазначила, що у Греції на українських книжкових полицях з'явилося двомовне видання «Віршів з бійниці» загиблого поета, громадського діяча та військовослужбовця М. «Далі» Кривцова, яке вийшло у грецькому видавництві «Альтернативні видання» (Εναλλακτικές εκδόσεις). Також полиці поповнили великою колекцією українських казок. У Фінляндії нову полицю відкрито у Бібліотеці Лахті – у місті, яке є побратимом Запоріжжя та міська влада якого постійно сприяє вивченню української культури у школах. Добірку української літератури отримав садочок району Йожефварош у Будапешті, Угорщина, де навчається близько 20 українських дітей. Зеленська зазначила, що в установі пообіцяли розповсюдити частину книжок по інших закладах, у яких є українські дошкільнята. Нова українська книжкова полиця з'явилася в публічній бібліотеці імені Тадеуша Гумінського польського міста Легниця. Її відкрито 21 лютого – у День рідної мови, а до урочистого відкриття доєдналися учні українського ліцею, який працює в місті з 1957 року й розташований на вулиці Тараса Шевченка. У Марокко полицю відкрито в Агадірському державному університеті імені Бен Зохра. «Сподіваюся, ці книжки сприятимуть розвитку й нашого іншого, спорідненого проєкту – українських студій, вивченню України в

академічних закладах світу», – зазначила перша леді. Окрім того, нова книжкова полицка української літератури з'явилася у Португалії – у Муніципальній бібліотеці міста Матозінюш. Президентка міської ради Луїза Салгейро також долучилася до урочистого відкриття: «У цей важкий час як ніколи важливо продемонструвати, що ми на боці України, засвідчити повагу до її суверенітету та ідентичності». Джерело:

<https://chytomo.com/novi-ukrainski-knyzhkovi-polytsi-z-iavylysia-u-shesty-krainakh/>

Американські актори та лауреат ВАФТА Олександр Рудинський згадали українців, які вписали свої імена в історію «Оскара»

Американські актори Роберт Де Ніро, Лієв Шрайбер, Міша Коллінз та лауреат ВАФТА 2025 О. Рудинський розповіли історії українців, які вписали свої імена в історію «Оскара». М. Чернов та команда, яка працювала над фільмом «20 днів у Маріуполі» були не єдиними українцями, які отримували премію «Оскар». Серед тих українців, які отримували нагороди раніше: композитор Дмитро Тьомкін родом з Кременчука, який отримав чотири премії «Оскар» у 1950-х роках за музику до фільмів «Рівно опівдні», «Високий та могутній» і «Старий та море»; Варвара Карнська, харків'янка, котра у 1949 році отримала перший «Оскар» за найкращий дизайн костюмів для фільму «Жанна д'Арк»; Євген Мамут, фахівець зі спецефектів та анімації, у 1987 році разом з американськими колегами отримав «Оскар» за візуальні ефекти для фільму «Хижак»; Джек Пеланс, при народженні – Володимир Палагнюк, отримав «Оскар» за найкращу чоловічу роль другого плану у фільмі «Міські піжони»; Анатолій Кокуш. У 2006 році український інженер отримав дві премії «Оскар» за науково-технічні досягнення – винайдення операторських кранів «Каскад» і «Авторобот». Завдяки їм було знято такі культові фільми, як «Титанік», «Люди Ікс», «Бетмен», «Гаррі Поттер». Джерело:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/788556-amerikanski-aktori-ta-laureat-bafta-oleksandr-rudinskiy-zgadali-ukraintsiv-yaki-vpisali-svoi-imena-v-istoriyu-oskara>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm